

**Quæstionum Canonicarum, In Quinque Libros
Decretalium, Tomus ...**

In Lib. III. Decretalium. In quo agitur De Rebus, quae in iudicium devenire solent, cujusmodi sunt, de vita et moribus Clericorum, ...

Schlüter, Georg

Augustæ Vindelicorum, 1708

Articulus XIII. Quibus modis Patronatus amittatur, vel extingatur?

[urn:nbn:de:hbz:466:1-73045](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-73045)

tradit Diana *cit. resol. 2.* Barbof. *cit. n. 11.* & alii apud eum relati. Et quoniam sæpe contingit, quod antiquis temporibus, à Testatoribus, Ecclesiis data sint bona quadam, ex quibus annui fructus tunc sufficiebant, ut ea onera commodè præstari possent ab Ecclesiarum Rectoribus; nunc autem revera planè non sufficient, imò, qui peragere velit, vix invenitur, quandoque etiam sine damno non possit, imò fundum, pratum, vel vineam Ecclesiæ sub tali onere datum; Fundatorum hæredibus restituere malit, quo illorum memoria, & pia intentio penitus interiret: non videtur dubitandum, adesse justam causam restringendi numerum talium onerum, secundum quod proventus bonorum minus sufficientes evaserunt.

3317 Legi supplicationem cujusdam Parochi, datam ad Ordinarium, qua reductionem plurium onerum petebat, quæ incumbabant suæ Ecclesiæ annuatim præstanda, v. g. ut in pervigilio anniversarii fieret officium defunctorum, cum processione circa Ecclesiam, ipso die, celebraretur solennis Missa, invitarentur vicini Parochi, à divinis daretur illis mensa &c. &c. Cum tamen redditus ad ea tempus habeat, ut pro uno vix venirent 10. cruciferi, adituo, & Musicis minus, &c. In tali casu, cum mallet hæredibus reddere fundum sub hoc onere datum, quam ea, (cum non posset sine suo detrimento) videbatur merito restringi posse, vel ad unam dumtaxat Missam simplicem; vel, si pluries ea onera per annum iteranda forent, ad numerum mitiorem, sic tamen, ut in hujusmodi numero Missarum, seu anniversariorum facienda semper sit commemoratio eorum defunctorum, qui pro suarum animarum salute talia legata ad pios usus reliquerunt, ut dicitur in textu *cit. c. 4. in n. 3307.* quamvis Vgolinus de offic. Episcopi p. 2. c. 61. n. 1. dicat, dictæ commemorationi satisfacere posse, vel in *Collectis*, vel in *memento*; quod tamen videtur intelligendum, si tunc Missa non admitteret commemorationem, quæ per consuetas Ecclesiæ orationes pro defunctis dici solent: sic enim decet Ecclesiæ fidelitatem in recognitione datorum à defunctis Fundatoribus.

ARTICULUS XIII.

Quibus modis Jus Patronatus amittatur, vel extinguatur?

R Esp. id posse contingere diversis modis, & 1. Si Patronus ipse, juri sibi competenti renuntiet; tunc enim talis Ecclesia fit libera, ut colligitur ex *c. 1. h. r. in 6.* quod etiam ex eodem deducitur, si alteri jus suum liberè cedat; nam in primo casu extinguitur; in secundo autem, desinit in Cedente, & transit in Cessionarium, ubi etiam notandum, posse Patronum, vel ejus in Patronatu successorem, etiam remittere alias conditiones in suum Patroni favorem, cum consensu Ordinarii appositas in fundatione, vel dotatione, aut constructione Ecclesiæ, non tamen appositas in favorem divini cultus, aut totius familia; licet enim præjudicare possit juri in suum, non tamen, in favorem aliorum indulto.

3319 Secundò amittitur Jus Patronatus, quando de consensu Patroni Ecclesia patronata transit in *electivam*; nam tali casu locus esse non potest exercitio patronatus, seu præsentationi, sed electioni, ad quam Patronus, dando activè suffragium, Jure Patronatus se immittere non potest, quamvis, si ei concedatur, intractatu electionis partes suas interponere valeat, ut habetur *c. Nobis. 25. h. r. ibi: Caterum in Conventuali Ecclesia non electioni Pralati faciendæ, sed jam factæ honestius Patroni postulatur assensus; nisi aliter de sua jurisdictione obtineat, ut partes suas interponere debeat electioni tractandæ.*

3320 Tertiò amittitur, si Ecclesia Patronata *accessoriè* uniatur Ecclesiæ non patronatæ, sed v. g. *electivæ*; Nam Ecclesia accessoriè unita alteri ut dicemus in seqq. perdit suas qualitates, & transit in eas, quas habet altera; at ubi Ecclesia, cui sic unita est, non admittit præsentationem, sed electionem, nec taliter unita illam admittet, & ubi locus relatè ad aliquam electionem non est præsentationi, nec locus est Patronatus: ergo. Sic Joann. Andr. in *c. 2. de Relig. Domib.*

3321 Quarto si Ecclesia Patronata sic destruat, ut non amplius sit usui pro celebrandis inibi divinis, nec spes sit reedificationis; quia sic habetur tanquam non

ens, cujus nullæ sunt qualitates; ita Zoësius *h. r. n. 68.* Unde si alius talem Ecclesiam suis sumptibus repararet, & in ea sibi Jus Patronatus de consensu Episcopi reservaret, reparanti Ecclesiam Jus Patronatus acquireretur; neque per hoc priori Patrono injuria fieret; nam iste in rem non amplius existentem nullum Jus habet. Venit autem hoc intelligendum de reparante Ecclesiam collapsam, hoc est penitus destructam; si enim fieret reparatio tantum unius partis destructæ, primo Patrono jus suum non interisset in re adhuc simpliciter extante.

3322 Quinto si Patronus non præsentavit iusto impedimento cessante, & ipso sciente, ac patiente, Rector Ecclesiæ illi datus est, nullo præsentante; nam tali casu Ecclesia per ejusmodi usum & exercitium acquisivit Jus liberæ collationis; cum præsumi merito ex hoc possit, Patronum Jus suum dereliquisse. Sexto extinguitur extinctâ familiâ, seu agnatis, quando concessum est tali familiæ solum, & agnatis, tum enim deficit subiectum.

3323 Septimo extinguitur per crimen, quod commisit Patronus circa personam Rectoris, quem per se, aut per alium occidere, aut mutilare præsumpsit *c. penult. inf. de penis.* Quo casu ad Ecclesiam revertitur Jus Patronatus, aut extinguitur potius, ipsâ Ecclesiâ manente libera, ut hæredibus Patroni nihil juris supersit, quod prætendant: meretur enim factum hoc Patroni, ut cum sua posteritate excludatur, indignus, qui à loco, in quem commisit, beneficium expectet. Huic Zoësius *cit. n. 68.* annumerat casum, quo quis Jus Patronatus simoniacè acquisivit, per *c. Quia Clerici. 6. h. r. ibi: precipimus, ut id arctius inbibere procuret; eosdem advocacionibus, taliter acquisitis, appellacione postpositâ, spoliando.* Possent tamen dici, nunquam istis tale Jus acquisitum esse, & illam privationem intelligi, de ablatione Juris, quod ejusmodi Clerici habuerunt *solo facto*, non jure.

3324 Octavo, Patronus amittit Jus Patronatus lapsu in hæresim, cum hæretici exantur omnibus Privilegiis, actionibus &c. &c. per *c. Excommunicamus. 13. §. Credentes. de hæret.* quod maxime procedit de gratiis, quas obtinuerunt ab Ecclesia, cum tales etiam exantur temporalibus per eo-

rum confiscationem, *c. Cum secundum 19. eod. in 6.* & quoniam poenitentia non tollit poenam inflictam ipso Jure, nec, cum abjurata hæresi redeunt ad sanam mentem, Patronatum recuperant; sic Zoësius *cit. n. 69.* & alii communiter.

ARTICULUS XIV.

Qua ratione Jus Patronatus probandum sit?

Cum sæpe controversum sit, an hic, vel ille ad beneficiorum præsentationem admittendus sit? quovis eorum asserente, Patronatum sibi, non alteri competere, multique sibi cum arrogent, quandoque non jure, sed facto, & usurpatione, nulla etiam probabili ratione fundati, nisi communi voce, *sic semper fecimus;* Concilium Tridentinum malis hisce medelam statuens, ad præsentem quæstionem respondit Sess. 25. de Reform. c. 9. in hæc verba: Decernit Sancta Synodus, ut titulus Juris Patronatus probandus sit *ex fundatione, vel dotatione, qui ex authentico documento, & aliis jure requisitis ostenditur, si ve etiam ex multiplicatis præsentationibus per antiquissimum temporis cursum, qui hominum memoriam excedat, aliasve secundum Juris dispositionem: in iis vero personis, seu Communitatibus, vel Universitatibus, in quibus id Jus plerumque ex usurpatione potius quæsitum præsumi solet, plenior & exactior probatio, ad docendum verum titulum, requiratur; nec immemorialis temporis probatio, aliter eis suffragetur, quam si præter reliqua ad eam necessaria præsentationes etiam continuatæ non minori saltem, quam quinquaginta annorum spatio, quæ omnes effectum sortite sint; authenticis scripturis probentur.*

Ex hoc textu Tridentini colligitur 1. quod Concilium assignet triplicem titulum, unde quis probeat Jus Patronatus sibi competens; primo scilicet per authenticum documentum, & alia de jure requisita; 2. probando titulum fundationis, extructionis, vel dotationis; 3. ex continuatis præsentationibus per immemorabile tempus; & hi tres modi probandi videntur exigi, cum *privatis personis* incumbit onus probandi Patronatum sibi competere; nam in his non præsumitur usurpatio, sicut contingit, quando agitur de Patronatu *Magnatum, & Communitatum*